

2. 1. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

## **Valorizace náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání**

Pracovní úraz či nemoc z povolání si obvykle vynutí přechod zaměstnance na hůře placenou práci nebo dokonce poškozený ztratí schopnost pracovat a vydělávat si zcela. Zaměstnanci se proto přiznává pravidelné odškodnění (náhrada za ztrátu na výdělků příslušející po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání nebo při uznání invalidity) ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem před vznikem škody, kterého tedy dosahoval před pracovním úrazem či nemocí z povolání v původním zaměstnání, a stávajícím výdělkem v současném povolání, dosahovaném po pracovním úrazu nebo zjištění nemoci z povolání, a to s připočtením případného invalidního důchodu pobíraného z téhož důvodu - náhrada za ztrátu na výdělků.[1] Příslušnou náhradu vláda každoročně valorizuje, nejineak je tomu od 1. 1. 2015.

Vzhledem k tomu, že náhrada za ztrátu na výdělků se vypočítává z průměrného výdělků, jenž byl jednou stanoven k určitému okamžiku vzniku škody, došlo by rychle k zaostávání reálné výše škody (potažmo kompenzace za tuto škodu) oproti aktuálnímu výdělků, kterého by zaměstnanec, nebýt pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, dosáhl. Právní úprava proto zajišťuje těmto zaměstnancům, aby byl jejich průměrný výdělek před vznikem škody aktualizován resp. valorizován s ohledem na obecný mzdový vývoj v ČR. Zmocnění pro tento postup je zakotveno v ust. § 390 odst. 2 zákoníku práce, které umožňuje vládě nařízením upravit podmínky, výši a způsob náhrady za ztrátu na výdělků příslušející zaměstnancům po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání. Nařízením vlády, kterým se upravuje náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, se vydávají již od r. 1976. (Přehled předchozích valorizačních předpisů je obsažen v poznámce pod čarou v aktuálním nařízení. Do současné doby bylo vydáno již 22 nařízením vlády a 1 zákon, na základě kterých došlo ke zvýšení průměrného výdělků poškozených a pozůstalých. Výjimku tvořil rok 2009, kdy nedošlo ke zvýšení důchodů, a proto nedošlo ani ke zvýšení předmětných náhrad.) Příslušné právní předpisy v letech 1996 až 2013 se vztahovaly i na občansko-právní vztahy. 1. 1. 2014 však nabyt nový občanský zákoník, který zrušit pravidelnou valorizaci náhrad za škodu na zdraví, resp. újmy na zdraví. Z toho důvodu aktuální nařízením vlády č. [306/2014](#) Sb. valorizuje pouze rozhodný výdělek pro náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání a náhradu nákladů na výživu pozůstalých podle pracovněprávních předpisů.

Vláda tedy může provádět valorizaci výše odškodnění vzhledem ke změnám, které nastaly ve vývoji mzdové úrovně. Vláda však v podstatě průměrný výdělek rozhodný pro výpočet náhrady průběžně (v zásadě každoročně) valorizovat musí. Jinak by se totiž o každou částku, o kterou aktuální výdělek zaměstnance vzroste, zároveň snížila částka vyplácená jako náhrada za ztrátu na výdělků. A to by nebylo spravedlivé: Při neustálém růstu spotřebitelských cen a nákladů na živobytí vůbec na straně jedné a průměrného výdělků na straně druhé by se tak životní úroveň poškozeného snižovala. Přitom, kdyby poškozený zaměstnanec zůstal ve své původní pracovní pozici, dosahoval by dnes na ní zajisté podstatně vyššího výdělků, než činila jeho tehdejší mzda braná za základ pro poskytování náhrady.

Náhrada za ztrátu na výdělků a náhrada nákladů na výživu pozůstalých [2] příslušející zaměstnancům nebo pozůstalým podle zákoníku práce, popřípadě podle dřívějších právních předpisů, se dle nařízení vlády č. [306/2014](#) Sb. od 1. 1. 2015 upravuje tak, že **průměrný výdělek rozhodný pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělků**, popřípadě zvýšený podle pracovněprávních předpisů, a pro výpočet náhrady nákladů na výživu pozůstalých, popřípadě zvýšený podle pracovněprávních předpisů, **se zvyšuje o 1,6 %**. **(Zdůrazněme pro správný matematický postup, že příslušnou procentní sazbou se zvyšuje rozhodný průměrný výdělek, nikoliv samotná náhrada!** Rovněž tak, že výpočet každé náhrady se musí důsledně provést od okamžiku vzniku škody, tedy vzniku nároku na náhradu, neboť jednotlivé valorizace na sebe navazují, a proto jedna případná nepřesnost působí řetězově na výpočet ostatních- navazujících). Vznikl-li nárok na náhradu za ztrátu na výdělků a na náhradu nákladů na výživu pozůstalých po 31. 12. 2014, průměrný výdělek rozhodný pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělků a náhrady nákladů na výživu pozůstalých se nezvyšuje, takových náhrad se bude týkat až valorizace příští.

Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti přísluší zaměstnanci nejdéle do konce kalendářního měsíce, ve kterém dovrší 65 let věku. (Analogicky ani náhrada na výživu pozůstalých nesmí být poskytována déle, než by příslušela náhrada za ztrátu na výdělků zemřelému.)

**Richard W. Fetter**

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikaturní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)
- [K osobnímu příplatku v platové sféře](#)
- [Odvolání vedoucího zaměstnance z funkce a některé související otázky z HR praxe](#)